

แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

คณะที่ 2 การพัฒนาระบบบริการ (Service Plan)

หัวข้อ โรคมะเร็ง

จังหวัดแพร่ เขตสุขภาพที่ 1 ตรวจราชการวันที่ 5-7 กรกฎาคม 2560

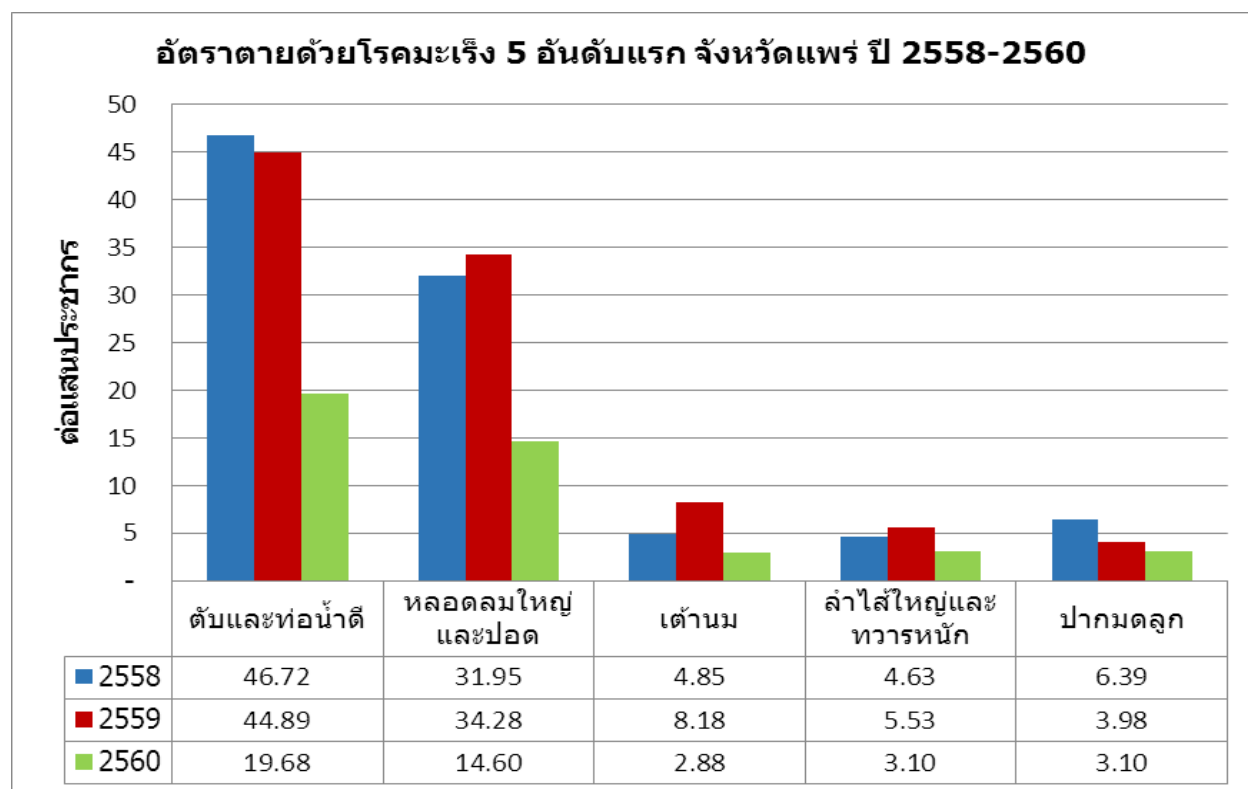
1. ประเด็นการตรวจราชการ (ติดตามทุก12 เดือน)

ตัวชี้วัด อัตราตายจากโรคมะเร็งตับ เป้าหมาย: ลดลงร้อยละ 5 ในระยะ 5 ปี(2564) เปรียบเทียบกับ baseline ในปี 2558 (25.2 ต่อประชากรแสนคน)

● สถานการณ์/สภาพปัญหา

โรคมะเร็ง เป็นสาเหตุการตายอันดับแรกของประชากรจังหวัดแพร่ โดยเฉพาะมะเร็งตับและท่อน้ำดี ซึ่งพบมากที่สุด ในพื้นที่อำเภอหนองม่วงไข่ รองลงมาคืออำเภอเมือง และอำเภอสอง (อัตราตายปีงบประมาณ 2560 61.01,30.20และ21.61 ต่อแสนประชากรตามลำดับ) ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ในวงกว้าง

อัตราการเสียชีวิตจากมะเร็งตับ (เป้าหมายระดับประเทศ:ปีงบประมาณ 2560 อัตราตายลดลง คิดเป็น 24.9 ต่อแสนประชากร) อัตราตายจากโรคมะเร็งตับ เป้าหมายจังหวัดแพร่ : ลดลงร้อยละ 5 ในระยะ 5 ปี (2560-2564) เปรียบเทียบกับ baseline ในปี 2558 (46.72 ต่อประชากรแสนคน) และในปี 2560 (19.68ต่อประชากรแสนคน)

การดำเนินงานของพื้นที่ (Essential Task)

มาตรการดำเนินงานในพื้นที่	Essential Task			
	3เดือน	6เดือน	9เดือน	12เดือน
1.การป้องกันและการตรวจคัดกรองโรคพยาธิใบไม้ตับและท่อน้ำดี โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านระบบสุขภาพระดับอำเภอ (DHS)	1.การสื่อสาร สาธารณะให้ความรู้/ รณรงค์ป้องกันการ เกิดมะเร็งตับและ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของ ปชช. 2.การจัดการ สิ่งแวดล้อมสิ่งปฏิกูล และอาหารปลอดภัย 3.การตรวจคัดกรอง มะเร็งท่อน้ำดีในกลุ่ม เสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไป ด้วยการตรวจU/S 4.ประชุมนิเทศ กำกับ ติดตามผลการ ดำเนินงาน	1.การสื่อสาร สาธารณะให้ความรู้/ รณรงค์ป้องกันการเกิด มะเร็งตับและการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของ ปชช. 2.การจัดการ สิ่งแวดล้อมสิ่งปฏิกูล และอาหารปลอดภัย 3.การตรวจคัดกรอง มะเร็งท่อน้ำดีในกลุ่ม เสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไป ด้วยการตรวจU/S 4.ประชุมนิเทศ กำกับ ติดตามผลการ ดำเนินงาน	1.การสื่อสาร สาธารณะ/รณรงค์ ป้องกันการเกิดมะเร็ง ตับ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของ ปชช. 2.การจัดการเรียนการ สอนพยาธิใบไม้ตับ/ มะเร็งท่อน้ำดีใน รร. 3.การจัดการ สิ่งแวดล้อมสิ่งปฏิกูล และอาหารปลอดภัย 4.การตรวจคัดกรอง พยาธิใบไม้ตับในกลุ่ม อายุ15 ปีขึ้นไป 5.การตรวจคัดกรอง มะเร็งท่อน้ำดีในกลุ่ม เสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไป ด้วยU/S 6.ประชุม นิเทศ กำกับ ติดตามผลการ ดำเนินงาน	1.การประชุม นิเทศ กำกับ ติดตามผลการ ดำเนินงานและ สรุปผลการ ดำเนินงาน
ผลลัพธ์ที่ต้องการ	-ปชก.อายุ 15 ปีขึ้นไป และปชก.กลุ่มเสี่ยง อายุ40 ปีขึ้นไปได้รับ การขึ้นทะเบียน และ คัดกรอง	-ปชก.กลุ่มเสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไปรับการ ตรวจคัดกรองมะเร็ง ท่อน้ำดีด้วย U/S>40%	-ปชก.อายุ 15ปีขึ้นไป ไปรับการตรวจพยาธิ ใบไม้ตับ 905 ราย -ปชก.กลุ่มเสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไปตรวจคัด กรองมะเร็งท่อน้ำดี ด้วย U/S>60%	-ปชก.กลุ่มเสี่ยงอายุ 40 ปีขึ้นไปตรวจคัด กรองมะเร็งท่อน้ำดี ด้วยU/S>80%
ผลการดำเนินงาน	-ขึ้นทะเบียน U/S 396 ราย -คัดกรองด้วยU/S 396 ราย	-ขึ้นทะเบียน และ คัดกรองด้วยU/S 417 ราย	-ปชก.อายุ 15ปีขึ้นไป ไปรับการตรวจพยาธิ ใบไม้ตับ 1,173ราย (100%) -ขึ้นทะเบียน และคัด กรองด้วยu/s858ราย -แผนตรวจ F/U	-ขึ้นทะเบียนรายใหม่ -ติดตามกลุ่มเป้า หมายที่ค้างปี59 -แผนตรวจ F/U

มาตรการ/กลยุทธ์	Essential Task			
	3เดือน	6เดือน	9เดือน	12เดือน
2.การพัฒนา การวินิจฉัย ดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง	1.ส่งแพทย์รพช. อบรมเชิงปฏิบัติการในการตรวจU/S 3คน 2.ส่งบุคลากรพื้นที่เสี่ยงรับการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล Isan cohort 4 คน	1.การวินิจฉัย รักษาติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ตรวจพยาธิใบไม้ตับโดยตรวจ OV,U/Aในพื้นที่ และมะเร็งท่อน้ำดีโดยการทำU/S OPD Surg.แผนก X ray รพ.แพร่ 2.เพิ่มพูนทักษะแพทย์ในการตรวจวินิจฉัยและการผ่าตัดมะเร็งตับและTACE 3.ประชุม นิเทศกำกับติดตามการดำเนินงาน	1.การวินิจฉัย รักษาติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ตรวจพยาธิใบไม้ตับโดยตรวจ OV,U/Aในพื้นที่ และมะเร็งท่อน้ำดีโดยการทำU/S OPD Surg.แผนก X ray รพ.แพร่ 3. ประชุม นิเทศกำกับติดตามการดำเนินงาน	1.ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการดำเนินงาน
ผลลัพธ์ที่ต้องการ	1.แพทย์รพช.เข้ารับอบรมเชิงปฏิบัติการในการตรวจU/S 2.บุคลากรพื้นที่เสี่ยงรับการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลIsan cohort	1.บุคลากรที่ผ่านการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลIsan cohort บันทึกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลIsan cohort ได้ถูกต้อง ครบถ้วน	1.บุคลากรที่ผ่านการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลIsan cohort บันทึกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลIsan cohort ได้ถูกต้อง ครบถ้วน	1.บุคลากรที่ผ่านการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลIsan cohort บันทึกข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลIsan cohort ได้ถูกต้อง ครบถ้วน
ผลการดำเนินงาน	1.แพทย์รพช.ผ่านการอบรมU/S 3 คน	1.บุคลากรพื้นที่เสี่ยงได้รับการอบรมผู้ดูแลระบบฐานข้อมูลIsan cohort 3 คน รพ.แพร่ 1 คน	1.บุคลากรพื้นที่เสี่ยงเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการบันทึกข้อมูลในโปรแกรมCASCAP วันที่22-23 พ.ค.60 จำนวน 6คน รพ.แพร่ 2 คน	-

มาตรการ/กลยุทธ์	Essential Task			
	3เดือน	6เดือน	9เดือน	12เดือน
3.การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย	1.การดูแลผู้ป่วยมะเร็งตับในระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง / ผสมผสานด้วยการแพทย์แผนไทยร่วมกับงาน LTC.	1.การดูแลผู้ป่วยมะเร็งตับในระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง / ผสมผสานด้วยการแพทย์แผนไทยร่วมกับงาน LTC. 2.ส่งเสริม และสร้างเครือข่ายจิตอาสาในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน	1.การดูแลผู้ป่วยมะเร็งตับในระยะสุดท้าย แบบประคับประคอง / ผสมผสานด้วยการแพทย์แผนไทยร่วมกับงาน LTC. 2.ส่งเสริม และสร้างเครือข่ายจิตอาสาในการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน	1.ประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการดำเนินงาน
ผลลัพธ์ที่ต้องการ	1.ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน	1.ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน	1.ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน	1.ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชน
ผลการดำเนินงาน	1.มีเครือข่าย/ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชนโดยสหวิชาชีพ 8 อำเภอ	1.มีเครือข่าย/ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชนโดยสหวิชาชีพ 8 อำเภอ	1.มีเครือข่าย/ระบบการดูแลผู้ป่วยมะเร็งในชุมชนโดยสหวิชาชีพ 8 อำเภอ	-
4.การวิจัย และการจัดการข้อมูล	1.จัดทำคำสั่งคณะทำงานระดับจังหวัด 2.จัดทำโครงการ 3.การลงทะเบียนและบันทึกข้อมูลกลุ่มเสี่ยงโปรแกรม Isan cohort	1.การลงทะเบียนและบันทึกข้อมูลกลุ่มเสี่ยงในโปรแกรมIsan cohort	1.การลงทะเบียนและบันทึกข้อมูลกลุ่มเสี่ยงในโปรแกรมIsan cohort	1.การประชุม นิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงาน
ผลลัพธ์ที่ต้องการ	1.คำสั่งคณะทำงาน 2.แผนงาน/โครงการ 3.การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมIsan cohort	1.การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมIsan cohort ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา	1.การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมIsan cohort ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา	1.สรุปผลการดำเนินงาน
ผลการดำเนินงาน	1.มีคำสั่งคณะทำงาน 2.มีแผนงาน/โครงการ 3.มีการบันทึกในโปรแกรมIsan cohort	1.มีคำสั่งคณะทำงาน 2.มีแผนงาน/โครงการ 3.มีการบันทึกในโปรแกรมIsan cohort	1.มีคำสั่งคณะทำงาน 2.มีแผนงาน/โครงการ 3.มีการบันทึกในโปรแกรมIsan cohort	-

2. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

2.1 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด (ข้อมูลเชิงปริมาณ)

(1) อัตราการเสียชีวิตจากมะเร็งตับ (เป้าหมาย: ปีงบประมาณพ.ศ. 2560 อัตราตายลดลง คิดเป็น 24.9 ต่อแสนประชากร)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	รายการ ข้อมูล(จาก ทะเบียน ราษฎร์)	เมือง	รื่อง กวาง	ลอง	สูงเม่น	เด่นชัย	สอง	วังชิ้น	หนอง ม่วงไข่	ภาพรวม จังหวัด	ภาพรวม จังหวัด
47	อัตราการ เสียชีวิต จาก มะเร็ง ตับ	เป้าหมาย จำนวน ประชากร กลางปีใน ช่วงเวลา เดียวกัน	119,223	49,686	55,359	76,127	36,296	50,899	46,549	18,030	452,169	ข้อมูลจาก HDCงาน IT. สสจ.แพร่ 31 พค.60
		ผลงาน จำนวนการ ตายจาก โรคมะเร็งตับ (รหัส ICD-10 = C220- C229)	36	8	5	12	5	11	1	11	89	
		อัตรา/ร้อยละ	30.20	16.10	9.03	15.76	13.78	21.61	2.15	61.01	19.68	

(2) รายงานผลการดำเนินงานคัดกรองมะเร็งท่อน้ำดีด้วยการตรวจอัลตราซาวด์ จังหวัดแพร่
จาก Isan Cohort และงานทะเบียนมะเร็ง รพ.แพร่ ณ 31 พฤษภาคม 2560

ปี	พื้นที่ จังหวัด แพร่	CCA.									OV.			
		เป้าหมาย U/S	ลง ทะเบียน	U/S	U/S	สงสัย CCA	ส่งCT/ MRCP	พบเป็น CA		ผ่า ตัด	เป้า หมาย	คัด กรอง	พบ OV.	ให้ การ รักษา
					ผิดปกติ			CCA	HCA					
2559	อ.หนอง ม่วงไข่	2,500	3,454	1,269	482	42 (3.4%)	16	2	1	1	-	-	-	-
2560 (31พค.60)	อ.หนอง ม่วงไข่	2,000	858	858	417	8 (1%)	-	-	-	-	905	1,173	68 (5.8%)	100%

3. สรุปประเด็นสำคัญ ที่เป็นความเสี่ยงต่อการทำให้การขับเคลื่อนนโยบายหรือการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ (Key Risk Area/ Key Risk Factor) ซึ่งได้จากการวินิจฉัย ประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการตรวจติดตาม

- ในปัจจุบัน แนวทางการวินิจฉัย และวิธีการรักษามะเร็งตับและท่อน้ำดีจะก้าวหน้าไปมาก แต่อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยยังสูง และส่วนใหญ่ได้รับการวินิจฉัยครั้งแรกมักอยู่ในระยะท้ายของโรค
- บุคลากรทางการแพทย์ที่ผ่านการอบรม Ultrasound และชำนาญในการตรวจมีน้อย อีกทั้งเครื่องตรวจ Ultrasound มีไม่เพียงพอ
- การประสานงาน การสั่งการ ของหน่วยงานระดับกรม/เขต/CASCAP ควรชัดเจน เพราะบางครั้งในระดับพื้นที่เตรียมดำเนินการแล้ว แต่ทางระดับ ศร.ยังไม่ทราบเรื่อง การบูรณาการร่วมกันยังทำได้ไม่เต็มที่

4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหา/อุปสรรค/ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์	ข้อเสนอแนะที่ให้อำเภอหน่วยรับผิดชอบ	สิ่งที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจราชการรับไปประสานหรือ ดำเนินการต่อ
- เครื่อง Ultrasound ที่ใช้ได้ มีเฉพาะในรพ.แพร่ ซึ่งไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ส่วนในรพช.มี แต่เป็นเครื่องรุ่นเก่า	- ขอรับบริจาคเครื่อง Ultrasound จากมูลนิธิมะเร็งเรื้อรังท่อน้ำดี จำนวน 1 เครื่อง (ผ่านเขตบริการสุขภาพที่ 1) เพื่อใช้ในการคัดกรองในพื้นที่เสี่ยง - ขอยืมเครื่อง Ultrasound ในเขตสุขภาพที่ 1 (ควรมีทะเบียน/ช่องทางติดต่อประสานงานการขอยืม)	
- ความชำนาญของผู้ตรวจ Ultrasound	- ขอให้เขตบริการสุขภาพที่ 1 จัดอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร/ฟื้นฟูการตรวจ Ultrasound เป็นประจำทุกปี และควรมีเครื่องมือแพทย์ในเขตบริการสุขภาพที่ 1 ที่สามารถให้ความอนุเคราะห์ออกตรวจในพื้นที่ขาดแคลน	
- การบริหารจัดการในการดำเนินงาน ของแต่ละจังหวัดแตกต่างกันไป โดยเฉพาะด้านการเงินของโครงการ CASCAP	- ส่วนกลาง/เขตบริการสุขภาพที่ 1 ควรมีแนวทางการบริหารจัดการงบประมาณที่เป็นรูปแบบเดียวกันให้กับงานการเงินของทุกจังหวัด และควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางาน เนื่องจากเป็นโครงการระยะยาว 10 ปี	
- การวางแผนการบริหารจัดการเรื่องงบประมาณ ในการดำเนินการติดตามกลุ่มเสี่ยง ซึ่งจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี เป็นภาระของพื้นที่ ที่มีข้อจำกัดในเรื่องเงินบำรุงสถานบริการ	- เขตบริการสุขภาพที่ 1 ควรประสานงานกับ สปสช.เขต 1 เชียงใหม่ เพื่อเตรียมการเรื่องงบประมาณ ต่อจาก CASCAP ที่สามารถสนับสนุนให้ได้อีก 2 ปี	

ผู้รายงาน นายวิเชียรรัตน์ จันทวิทย์
ตำแหน่ง นายแพทย์เชี่ยวชาญ รพ.แพร่
วัน/เดือน/ปี 9 มิถุนายน 2560

โทร 081 8825307 e-mail : chamnongwit@yahoo.com